

Tentoonstelling in Metaheerhuisje bij Joodse begraafplaats Tiel

Door Bert Leenders op maandag 22 mei 2017, geplaatst in Kunst & cultuur, Nieuws, Historie.

Van zaterdag 27 mei tot zondag 4 juni is de week van de begraafplaats. Op veel begraafplaatsen worden dan activiteiten georganiseerd. Op begraafplaats Ter Navolging is er een confrontatie van honderden oude grafmonumenten met moderne duurzame kunst. Die kunst is gemaakt door kunstenaar en beeldhouwer Michiel van Luijn. De Joodse begraafplaats is evenals Ter Navolging op de zondagen 28 mei en 4 juni geopend. In dit artikel besteden we aandacht aan de tentoonstelling in het Metaheerhuisje van de Joodse begraafplaats en een bezoek dat leerlingen van groep acht van Stefanusschool aan deze tentoonstelling en begraafplaats brachten.

Sinds enkele jaren verzorgd de Stichting tot instandhouding van Historische Begraafplaatsen in Tiel en Omstreken ook het beheer en onderhoud van de Joodse begraafplaats aan de Voor de Kijkuit in Tiel. Deze begraafplaats werd in 1827 in gebruik genomen en is evenals de Begraafplaats Ter Navolging aan de hoek Stationsweg en Lingedijk een rijksmonument. De toegang tot de begraafplaats loopt via het zogenaamde metaheerhuisje. Dat is de plaats waar vroeger bij begrafenissen de dode ritueel gereinigd werd. In dit huisje waren de spullen die nodig zijn voor de wassing waaronder een baar nog aanwezig. Aan deze voorwerpen zijn nu een aantal andere voorwerpen met een historische waarde toegevoegd. Deze voorwerpen geven samen met foto's, documenten en teksten een goed beeld van het leven van de ooit bloeiende Joodse gemeenschap in Tiel. Daarbij is uiteraard ook aandacht voor de vervolging tijdens de tweede wereldoorlog, de deportatie en de vernietiging van veel Joodse Tielenaren.

Bij de ingebruikname van de voormalige synagoge aan de Koninginnestraat als Marokkaanse moskee Naser, werden onder andere een bijna twee eeuwen oud fontein-tje en de gevelsteen van de synagoge uit 1837 door oplettende voorbijgangers uit een container met sloopmateriaal van de synagoge gered en opgeslagen in het depot van het Flipje- en Streekmuseum. Vandaar zijn ze nu overgebracht naar het me-

taheerhuisje om te worden tentoongesteld. In de toekomst zal de Joodse begraafplaats bij voldoende belangstelling eenmaal per maand opengesteld worden. Naast de begraafplaats kan dan ook de kleine tentoonstelling bekeken worden. Tijdens de week van de begraafplaats is de Joodse begraafplaats op de zondagen 28 mei en 4 juni geopend van 12 – 16 uur. Om 15.30 uur is er dan een rondleiding waarbij ook informatie gegeven wordt over de vroegere Joodse gemeenschap in Tiel en de begrafenisrituelen.

Stefanuschool op bezoek

Het bestuur van de stichting stelt ook scholen in de gelegenheid om de begraafplaats en de minitentoonstelling in het metaheerhuisje te bezoeken. Daartoe zijn onlangs alle hoogste klassen van de Tielse basisscholen uitgenodigd voor een excursie. Dinsdag 15 mei maakte groep acht van de Stefanusschool gebruik van de uitnodiging. Zij werden ontvangen en rondgeleid door de secretaris van de Stichting Historische begraafplaatsen, Pierre van de Schaaf. Klassenlerares mevrouw Middelkoop, bleek zeer verrast over wat zij en haar leerlingen die ochtend te zien en te horen kregen. Zij wist, zoals zoveel Tielenaren, niet dat er midden van de stad een ongeschonden en heel bijzondere Joodse begraafplaats is. Van der Schaaf bleek een goed docent. Meer dan een uur wist hij de leerlingen te boeien met een levendige inleiding over de geschiedenis van de Joden in Tiel, de gebeurtenissen in de Tweede Wereldoorlog en de Joodse begrafenisrituelen. Op de begraafplaats wees hij op enkele markante personen die daar hun eeuwige rustplaats vinden. De leerlingen Roos en Teske: “We hebben vanochtend veel nieuwe dingen gehoord. Het was erg interessant. Deze excursie sluit goed aan bij het bezoek dat we met de klas eerder aan kamp Vught brachtten. Wij denken dat onze juf hier via een werkstukopdracht nog meer aandacht aan gaat geven.”

